

Kursverksamheten - en översikt

Av Gudrun Zethelius

Laurentius Petri Sällskapet (LPS) bildades den 17 september 1941 vid ett studiekonvent i Söderköping. En månad senare utsändes till landets pastorsämbeten och organister samt studerande en inbjudan till medlemskap. Före årets slut hade ett 80-tal personer anslutit sig till LPS. Till dessa utsändes första häftet i LPS urkundsserie: Musikhandskrifter från Högs och Bjuråkers kyrkor, utgivna av Arthur Adell. I bokhandeln förelåg ungefär samtidigt Knut Peters häfte "Tidegård". I november 1941 hölls de första kyrkodagarna för tidebön i LPS regi i Söderköping. Dessa följdes av dagar i Växjö och i Stockholm i början av 1942 samt av ledardagar i Söderköping i april. Ytterligare planerade dagar hade pga inkallelser och sjukdom måst inställas. I augusti 1942 hölls så sällskapets första årsmöte vid ett studiekonvent i Söderköping.

Man vågar säga att kursverksamheten i det nybildade LPS regi började med en rivstart 1941 och fortskred under åren på högsta växel.

Av stort intresse är den ovannämnda inbjudan, som också innehåller den första ändamålsformuleringen:

LAURENTIUS PETRI SÄLLSKAPET

Sedan en halv mansålder tillbaka har den evangeliska tidegården åter vunnit burskap inom Sveriges kyrka. I församlingens fromhetsliv, i hem och skola samt i den enskildes andaktsövning har den visat sig användbar. Olika riktningar inom kyrkan har upptagit den, synbarligen därför att den tillmöteskommer behovet av

ordnat böneliv. Det andliga läget påkallar fördjupning och fasthet i andaktslivet. Tiden synes nu vara mogen att sammanföra dem som hysa intresse för tidebönen till en sammanslutning med uppgift att fastare utgestalta den svenska tidegårds-traditionen.

Det nygrundade Laurentius Petri Sällskapet har gjort detta till sin uppgift. Vi inbjuda härmed för tidebönen intresserade präster, organister, lärare och lärarinnor, ungdomsledare, kyrkovärddar och andra lekmän att inträda som medlemmar i sällskapet.

Söderköping, Söndrum, Gökhem, Växjö den 21 oktober 1941.

Arthur Adell

Knut Peters

Karl G Gustafsson

Pehr Edwall

LPS

Sällskapet uppgift är att på vår svenska reformationstids grundval återuppbygga en evangelisk tidegårdstradition till stärkande av den enskildes och hemmets andaktsliv och till församlingens uppbyggande.

Sällskapet anordnar årligen studiedagar, kurser och andra sammankomster, varvid samarbete med befintliga kyrkliga organisationer eftersträvas. Om denna sida av sällskapets verksamhet ger närslutna

arbetsplan för 1941-1942 närmare be-
sked.

Sällskapet förverkligar sina syften även genom litterär verksamhet, bl a genom utgivande av en serie populära, instruktiva skrifter, av vilken K. Peters' skrift: Tidegård utgör det första.

När LPS oavbrutna kursverksamhet under femtio år här skall speglas, måste det betonas att den inte uppstod ur intet, utan utgör en fortsättning på en kyrkomusikalisk kursverksamhet som bedrevs under 1920- och 1930-talen, framför allt av Kyrkosångens Vänner (KSV) och Sveriges Kyrkosångsförbund (SKSF), inom vilka organisationer Arthur Adell sedan länge var en förgrundsgestalt - han var ju bl a redaktör för Tidskrift för kyrkomusik och svenskt gudstjänstliv. Även Albert Runbäcks verksamhet i Båstad måste här nämnas.

För LPS hela verksamhet under de första tjugo åren hänvisas till Pehr Edwalls historik i Svenskt Gudstjänstliv 1962.

När Arthur Adell och Knut Peters tillsammans med LPS styrelse efter LPS tillkomst bedrev en intensiv kursverksamhet, blev tidegården och den gregorianska sången huvudangelägenheter och gav konventen deras prägel. Tidegården har alltsedan dess varit det som genomsyrat kurserna och utgjort den bärande stommen i dagsprogrammen. Vittnesbörden genom åren är entydiga om tidegårdens betydelse för deltagarna, både under själva kursen och som inspirationskälla till det dagliga bruket av tidegården i läst eller sjungen form; enskilt, i familjen och i gruppen. Som ett viktigt komplement har bibelstudier och bibelmeditationer över tidegårdens texter, psaltaren och Cantica bidragit till en fördjupning av Ordet till omsättning i bön och liv.

I motsats till romersk-katolska kyrkan är tidegårdsbedjandet i Svenska kyrkan inte någon prästerlig ämbetsplikt. Hos oss har tidegårdsrörelsen inte minst blivit en lekmannarörelse. Tidegården har blivit en böneform där lekmännen har kunnat vara andligen aktiva och fullmyndiga. Den är en viktig funktion av det allmänna prästadömet.

Fram till 1961 ledde Arthur Adell alla konvent utom 1954, då han tog ledigt för att arbeta med sin prästmötesavhandling, "I Guds rika hus"

(1954). Alltsedan Arthur Adell avgått som ordförande 1961 har styrelsen haft som ledstjärna att försöka fullfölja Arthur Adells och Knut Peters ursprungliga intentioner - att verka för tidegårdens och den gregorianska sångens främjande. Målsättningen i den första inbjudan har sedan, med bara några redaktionella ändringar, kodifierats i de stadgar för LPS som den sk verkligheten nödvändiggjorde år 1965.

Beroende på de målgrupper LPS har vänt sig till i sitt kursutbud kom rätt snart den rika floran av benämningar att begränsas till följande - dock utan knivskarpa gränser:

Sommarkonvent respektive *koralveckor* och *koral dagar* har vänt sig till den vidaste målgruppen av var och en för tidegården intresserad.

Termen *studiekonvent* och *studiedagar* har reserverats för en krets människor som har haft anledning att intressera sig för "mindre uppbyggliga" frågor som gregoriansk teori, rytmfrågor, neumtolkning, metodik, textunderläggningsfrågor, dirigering och dylikt. Vissa studiedagar har direkt vänt sig till studerande i teologi och kyrkomusik och har haft formen av grundkurs i gregoriansk sång.

Symposier och *konferenser* slutligen har vänt sig till särskilt inbjudna, såsom lärare i liturgisk sång, musikkforskare, domkyrkoorganister och andra med pedagogisk funktion.

År 1967 övergavs definitivt det prästerliga ordet (sommars)konvent till förmån för "koralvecka" som ansågs mer gångbart för en bredare publik och som dessutom betonade samhörigheten med kyrkans hela sångskatt. För övrigt är gregoriansk koral den vedertagna beteckningen på gregoriansk sång.

LPS kurser och veckor har till skillnad från andra, stationära kurser präglats av geografisk rörlighet. Pga styrelsens geografiska spridning har LPS kunnat etablera sig på så "avlägsna" platser som Burträsk och Lövånger. Men huvuddelen av kursverksamheten har dock ägt rum i "södra" Sverige, sett ur "norrländskt" perspektiv.

Tabell 1 Kursverksamheten 1941-1991

1941 Söderköping kyrkodagar
1942 Växjö kyrkodagar + KSV

1942 Stockholm kyrkodagar
 1942 Söderköping kyrkodagar
 1942 Söderköping S
 1943 Jönköping K + KSV
 1943 Söderköping K
 1944 Söderköping S
 1945 Söderköping S
 1946 Söderköping K/S
 1947 Helsingör K Nord
 1947 Halmstad K/S
 1948 Halmstad K/S Nord
 1949 Trondheim K Nord
 1949 Växjö S
 1950 Danderyd K
 1951 Tylösand K
 1952 Tylösand K
 1953 Söderköping S
 1954 Tidaholm K
 1955 Burträsk K
 1956 Ransäter K
 1957 Lärkkulla (SF) K
 1957 Hjelmseröd S
 1958 Undersvik S
 1958 Stjärnholm K
 1959 Söderköping K
 1959 Rättvik S
 1960 Sorö (DK) K
 1960 Varnhem S
 1961 Uppsala K
 1961 Uppsala S
 1962 Sigtuna Sd
 1962 Hästveda Sd
 1962 Hemse S
 1962 Hemse K
 1962 Lögumkloster (DK) K Nord
 1963 Sigtuna Sd
 1963 Göteborg Sd
 1963 Lund Sd
 1963 Rättvik S/K
 1964 Båstad K + KSV
 1964 Lövånger S
 1965 Strängnäs S
 1965 Båstad K + KSV
 1966 Ronneby S + K
 1966 Båstad K + KSV
 1967 Båstad K + KSV
 1967 Visby K
 1968 Visby K
 1969 Ransäter K
 1969 Lövånger K
 1970 Ransäter K

1970 Lövånger K
 1971 Ransäter K
 1971 Ransäter Symp + KOSK
 1972 Lövånger K
 1973 Lofthus (N) Symp Nord
 1973 Växjö K
 1974 Växjö K
 1975 Sigtuna K
 1976 Utstein (N) Sem Nord
 1976 Söråker K
 1977 Ransäter K
 1978 Skálholt (Isl) Nord
 1978 Tjörn K
 1979 Visingsö Kd
 1980 Hjo S
 1981 Ransäter K Nord
 1981 Lund Symp
 1982 Lofthus (N) K Nord
 1983 Rättvik K Nord
 1984 Rättvik K
 1985 Stjärnholm K
 1986 Stjärnholm K
 1987 Lund K + IAH
 1988 Malung K + Schütz
 1988 Rättvik Kd
 1989 Vadstena Symp + KMA
 1989 Rättvik Kd
 1990 Växjö S
 1991 Stockholm Symp + KMA

Förkortningar: K = (Sommar)konvent, koralvecka, Kd = Koraldagar, S = Studiekonvent, fortbildningskurs, Sd = Studiedagar, K/S = kombination, S + K = parallella kurser, Symp = Symposium, konferens, Sem = Seminarium, Nord = Nordiskt samarrangemang, + = Samarbetspartner: Schütz-sällskapet, Internationale Arbeitsgemeinschaft für Hymnologie (IAH), Kungliga Musikaliska Akademien (KMA), Kyrkosångens Vänner (KSV), Kyrkomusikorganisationernas samarbetskommitté (KOSK). Samarbete med i förekommande fall Sveriges Kyrkliga Studieförbund (SKS) och regionala kyrkosångsförbund har inte särskilt angivits.

Källorna till ovanstående sammanställning av LPS kurser finns i årsmötesberättelser, styrelseprotokoll, inbjudningsfoldrar, mötesprogram, kursreferat i Svenskt Gudstjänstliv (SGL) och personliga hågkomster. Ett flertal av de föredrag som har hållits genom åren återfinns också i SGL.

Utom den geografiska rörligheten har LPS också försökt vinnlägga sig om tematisk rörlighet. Man har inte bara försökt spegla den liturgiska utvecklingen i Svenska kyrkan utan genom studier och remissyttranden också försökt påverka den. Inte minst psalm- och koral-

arbetet samt handboksarbetet har getts stort utrymme under den långa period då kyrkans böcker inom området växte fram, ända från 1950-talet fram till 1990.

STUDIEKONVENT OCH SYMPOSIER

Under Arthur Adells tid utgjorde det som man skämtsamt kallade "Nådiga luntan" arbetsmaterial under flera studiekonvent. "Nådiga luntan" var Arthur Adells manuskript till läroboken "Gregorianik I" med musikbilaga som utkom postumt 1963. Studierna kring detta manus började i Hjelmseryd 1957 och fortsatte i Undersvik 1958 och i Rättvik 1959. I Varnhem 1960 ägnades studiet åt tidegårdsantifonerna i "Det Svenska Antifonalet II" (A II). I Uppsala 1961 avhandlades även gregoriansk estetik. Vid det nordiska studiekonventet i Lögumkloster, Danmark, 1962 medverkade Arthur Adell för sista gången med ett föredrag om den gregorianska sången.

Här bör också nämnas att Arthur Adell själv under ett par års tid i slutet av 50-talet ledde en studiecirkel i gregorianik. Deltagare var Ragnar Holte, Folke Bohlin, Lars Hartman, John Wanngren, Östen Hårdh och Per-Erik Styf. Man arbetade bl a med materialet till läroboken Gregorianik I.

Arthur Adell hade en utomordentligt bred kunskap på det teologiska fältet, men av förklarliga skäl måste han vid konventen i någon mån koncentrera sig på tidegårdens teoretiska och praktiska frågor. Här föreligger ett axplock av de ämnesområden han belyste under åren 1941-1961 vid LPS kurser: Den gregorianska sångens uppbyggnad, Koralsångens ABC, Evangelisk gudstjänstsyn, Den gregorianska sångens förnyelse, Gemensamt arbete mot gemensamt mål, Att bikta, Kyrkans bön, Ur 1600-talets folkliga koralskatt (Leimontinus koralsbok), Den gregorianska sången i svensk tradition, Den sjungna bönen, Den gregorianska koralsens struktur, Tidegårdens antifonmaterial, Källorna till Det Svenska Antifonalet, Kyrkoåret i den gregorianska sången.

Av Knut Peters föredrag 1941-1951 kan nämnas: Den 2000-åriga sången, Den svenska tidegården - en presentation, Medeltida brevriartradition, Den stilla mässan i Lundastiftet enligt Missale Lundense, Text och ton. Bakom den

sistnämnda blygsamma rubriken döljer sig den tidens kanske främste specialist på konsten att anpassa svenskt språk och gregorianska melodier till varandra.

Av den övriga dåtida styrelsens bidrag kan nämnas Pehr Edwalls: Prästen och lekfolkets liturgiska fostran och LPS tjugo år samt Gotthard Arnér: Kyrkomusikens huvudformer och Liturgiskt orgelspel och liturgisk orgelimprovisation.

ROLLFÖRDELNING

Under sin tjuogoåriga tid som ordförande var det självklart att Arthur Adell alltid ledde övningarna i gregoriansk sång. Under de följande trettio åren har den uppgiften fördelats på styrelsens ledamöter och suppleanter: Gudrun Zethelius, Karl-Erik Wallin, Albert Sjögren, Folke Bohlin, Sören Bolander, Curt Lindström och Maria Thyresson Hedin. Utom Karl-Erik Wallin och Sören Bolander har dessa också varit föreläsare genom åren. Som föreläsare har också Lars Hartman, Ingmar Milveden och Gun Palmqvist medverkat. De prästerliga ledamöterna Holte, Wallin, Hartman och Bolander har givetvis medverkat som predikanter och celebranter samt som ledare av bibelstudier och meditationer. I särklass flitigaste föreläsare har Ragnar Holte och Folke Bohlin varit, men så är de också professorer i teologi respektive musikvetenskap! Styrelsens föredrag redovisas nedan. Som organister har från styrelsen Gudrun Zethelius, Albert Sjögren, Sören Bolander, Curt Lindström, Maria Thyresson Hedin och Gun Palmqvist medverkat.

Som särskilt flitig föreläsare utanför styrelsen måste organisten, mag art, teol dr Finn Viderö, Köpenhamn nämnas som jämte Dag Monrad Möller var de allra trognaste danska gästerna. Finn Viderö var ofta organist, liksom domorganisten Gotthard Arnér.

Bland övriga medverkande organister kan nämnas: Torsten Hägg, Reinhold Andersson, Anders Hedenström, Jan Pontén, Rut Ericsson, Inga Johnsson-Bernander, Torsten Sörenson, Lennart Svegelius, Lars Edlund, Eskil Burman, Birger Eriksson, Per Erik Styf, Gunnar Holm, Torsten Nilsson, Alf Linder, Sven-Eric Johansson, Olle Ljungdahl, Ingvar Sahlin, Ulf Sundman, Bengt Arne Harlin, Christer Sundstrand, Karl-Olof Robertson, Mary Chard och Per Gun-

nar Petersson samt Knut Sitell. Bland nordiska organister kan nämnas, förutom Viderö, Ethan Rosenkilde Larsen, Kjell Mörk Karlson, Harald Andersén, Christian Vestergaard-Pedersen, Enzo Forsblom.

Styrelseledamöternas och suppleanternas föredragsämnen genom åren presenteras nedan i tabellform, vilket kan ge en föreställning om att styrelsen varit en i hög grad "arbetande" styrelse - de äldre under en ganska lång tidsperiod.

Ragnar Holte:

1957 Laurentius Petris lektionstoner
1959 Psaltarens kristna tolkning
1960 Antifonernas teologiska innebörd
1961 Psaltaren i vårt andaktsliv och gudstjänstliv
1962 Dogmatiska principer för 1500-talets gudstjänstreform
1962 Musiken i Det Svenska Antifonalet
1962 Den gregorianska sångens ställning i Sverige
1963 Den gregorianska vespren och önskemål om en rikare aftonsångsritual
1964 Aktuella liturgiska reformsträvanden
1964 Introitusantifoner med svensk text
1964 Sjungen tidegård som församlingsgudstjänst
1965 Det musikaliska källmaterialet till veckoefficiet
1965 Vad gör Svenska kyrkans Liturgiska Nämnd?
1966 Vad kan S:t Gallen-neumerna lära oss?
1967 Rytmska problem i introitussången
1968 Ny bön?
1970 Det liturgiska språket
1970 Liturgi och socialetik
1971 Tidegårdens musik
1972 Gudstjänstens rytmik
1972 De nya utgåvorna av tidegårdens och mässans musik
1973 Psaltaren som församlingssång
1973 Att sjunga Psaltaren - Om olika slag av psalmodi
1974 Den nya tidegården
1976 Psalmodins textunderläggningsproblem
1977 Gregoriansk koral - att sjunga Guds ord
1980 Gregoriansk sång i svensk språkdräkt
1981 Kristus i Psaltaren
1983 Nutida kyrkomusik ur lut-

herskt perspektiv
1984 Hur Ordet blir musik
1990 Gregorianik på svenska

Folke Bohlin:

1959 Introitusantifoner
1962 Gregoriansk sång i Svenska kyrkan efter reformationen
1962 Den Svenska kyrkans sång på Laurentius Petri tid
1963 Elementär gregorianik
1964 Musiken i Det Svenska Antifonalet
1964 Kyrkosången i Sverige under reformationstiden
1965 Det liturgiskt-musikaliska livet i en svensk domkyrka i reformationstid och efterreformatorisk tid
1966 Musiken i den svenska reformationskyrkan
1966 Gregoriansk sång i tidegård och mäsas
1966 Rollfördelningen i gudstjänsten
1969 LPS liturgiskt-musikaliska urkundsserie
1969 Tidegården som andaktsform
1970 LPS årsurkund 1970 (Melodier till julepisteln i svensk tradition)
1971 Gregoriansk uppförandep Praxis
1976 Liturgisk rollfördelning
1976 Gregorianiken i folklig tradition
1976 Om att öva och leda gregoriansk sång
1978 Gregoriansk uppförandep Praxis
1980 Gregoriansk uppförandep Praxis: Rytmik, instudering, dirigering
1981 Kan vi skapa god praxis för svensk gregorianik?
1982 Kursrepertoaren i musikhistorisk belysning
1982 Piae Cantiones
1983 Luther och församlingssången
1988 Heinrich Schütz och vår tid
1989 Den gregorianska sången i Norden och dess uppförandep Praxis
1990 Gregoriansk uppförandep Praxis igår, idag och i morgon

Gudrun Zethelius

1954 Kyrkotjänarnas arbetslag
1958 Venitepsalmodin
1959 Introitusantifoner
1960 Adaptioner i fjärde tonarten

1961 Tidegårdens ställning i våra dagar
1962 Utförandet av den sjungna tidegården
1964 Instruktion i tidegårdens sång
1965 Introduktion i gregoriansk sång -
enligt Gregorianik I
1972 Rytmsk sång i gudstjänsten
1977 Gregoriansk koral - en översikt
1978 Bör en bön applåderas?
1979 Kyrkomusikern i församling-
ens dagliga liv
1989 En levande liturgi

Karl-Erik Wallin

1957 Om kyrkans gamla bönbok
1959 Något om gregorianikens bund-
na former
1962 Tidegårdens teologiska uppbyggnad
1971 Med psalmodikon och sifferkorallbok

Albert Sjögren

1962 Tidegårdens ställning och möjlighe-
ter i svenskt kyrkoliv
1963 Utförandet av den sjungna tidegården
1971 Körimprovisation
1972 Orgelspelet i gudstjänstens rytmik
1987 Afrikansk kyrkomusik (tills m An-
na Sjögren)

Lars Hartman

1959 Introitusmelodier och svensk text
1960 Adaptationer i O-antifonerna
1961 Gregoriansk estetik
1962 Tidegårdens teologiska inne-
börd och liturgiska uppbyggnad
1966 Rollfördelningen i gudstjänsten
1975 Ny gudstjänst - ny teologi?

Ingmar Milveden

1965 Det musikaliskt-liturgiska livet vid
en svensk domkyrka - medeltiden
1966 Hur komponerar man en psalmodi?
1966 Musiken i den nordiska medeltids-
kyrkan
1967 Gudstjänstens musik; musiken i
och musiken till gudstjänsten

Sören Bolander

1972 Psaltaren i gudstjänsten
1978 Kristus i psaltaren

Curt Lindström

1977 Lära lekmän gregoriansk koral -
församlingen
1979 Psaltaren för församlingsbruk
1981 Gregorianik i kyrkokören

Maria Thyresson Hedin

1981 Gregorianik bland barn

Gun Palmqvist

1984 Tidegården i skönlitteraturen
1985 Gregoriansk sång i skönlitteraturen

FÖREDRAGSHÅLLARE BLAND LPS MEDLEMMAR OCH ANDRA VÄNNER

Som redan nämnts har LPS alla kurser genom-
syrats av den sjungna tidegården. Bibelstudier
och bibelmeditationer har fördjupat tidegårds-
bedjandet. Körsång och orgelmusik har haft sina
givna platser i gudstjänsterna och har givit
många körledare och organister värdefulla im-
pulser i deras arbete. Gemenskapen under
veckorna har betytt mycket för många. Livs-
långa vänskapband har knutits.

Genom att föreläsare bland de främsta på si-
na respektive ämnesområden har engagerats,
har deltagarna fått vidgade perspektiv på olika
sidor av kyrkans liv och inblick i den liturgiska
och musikvetenskapliga forskningen.

Arthur Adells och Knut Peters bidrag samt
den övriga styrelsens bidrag har redan nämnts. I
det följande får en lång rad gästföreläsare under
50 år passera revy.

1940-TALET

Malin Adell: Tidegården i hemmet. Märta Pål-
son: Vad tidebönen ger den enskilde. Olov
Hartman: Att bedja Guds ord. Jan Redin: Tide-
bön och församlingsliv. Evert Palmer: Evange-
lisk tidegård. Lars Lindhagen: Vårt andaktsliv
och Tidegården i Sverige. Yngve Brilioth: Predi-
kan och liturgi. Anders Blomqvist: Anden och
kyrkan. Hans Cnattingius: Uppsala möte, ett
350-årsjubileum. Dr Erik Lundberg: Gotikens
väsen. Sanginspektör Mogens Wöldike: Thomas
Laub och dansk kyrkosång. Pastor Helge Faehn:
De historiske forutsetninger for og fornyelse av
den menighetsmessige bönn och Den gregorian-

ska sångens förnyelse. Res kapellan Agnar Sandvik och Finn Viderö: Teoretiske og praktiske problemer i forbindelse med fornyelse av den gamle kirkes sang. Finn Viderö: Den gregorianska sångens förnyelse, Bachs orgelmusik, Gregoriansk teori och Den gregorianska sångens särdrag. Prof W A Schmidt: Et legeme og en ånd och Tidegården och Finlands kyrka. Prof Regin Prenter: Den evangeliske laere om bøn- nen, med saerlig henblik på den liturgiske bønn. Rev Carlton H Mall: Tidegården och den evangeliska kristenheten. Prest O Sæverud: Tidegården i menigheten. Sognepræst Gunnar Pederson: Tidegården i Danmark. Agnar Sandvik: Tidegården i Norge och Norskt gudstjenstliv idag. Kyrkoherde Alvar Nykvist: Tidegården i Finland. Einar Eri: Orgelbyggare Sven Nordström. Bengt Strömberg: Missale Lundense och Kyrkans bøn och kyrkans enhet. Ragnar Stenberg: Liturgi och konst. Thord Godal, biskop Arne Fjellbu, O H Sandvik: Den gregorianska sångens förnyelse. G Linder: Värendsbygdens fromhetsliv. D Ph Friedrich Buchholz: Kyrkosångsarbetets teologiska "Sitz im Leben". Sven-Åke Rosenberg: Liturgi och diakoni. P G Vejde: Smålands kyrkor. Sognepræst Holger Dahl: Kyrkosyn och andaktsliv. Mr Wiebe Vos: Den liturgiska rörelsen i Hollands reformerta kyrka. Sokneprestur Erlender Sigmundsson: Från Islands kyrka. Hjalmar Lindroth: Bibelsyn och gudstjänst. Erik Salvén: Skriften på vägen.

1950-TALET

Harald Riesenfeld: Nytestamentligt gudstjenstliv, Biskop Joh Sandegren: Av tvenne världar. Sig Falck: Gudstjenst i Zulukyran. G A Danell: Att meditera. Ragnar Lundell: Att bedja. Jan Håkan Åberg: Psalmer, sånger och andliga visor. Harald Göransson: Koralvisan i gudstjensten - aktuella reformkrav. Lars Edlund: Kyrkokören i gudstjensten. David Lindqvist: Förbönen. Lars Carlzon: Den enskildes bøn. Vilmos Vajta: Arvet från Luther. Evert Palmer: Aktuella gudstjenstfrågor. Domprost Ola Schalin: Forskarglädje och forskarmöda bland reformationstidens handskrifter. Doc H Nyman: Tidegården som evangelisk gudstjenstform. Organist Harald Andersén: Finländskt koralbestånd 1624. Finn Viderö: Den gregorianska koralens modalitet, Om adaptation och Adaptationer på

danskt språkområde. Helmer Ringgren: Psaltarens fromhet. Organist Ethan Rosenkilde Larsen: Gregoriansk estetik. C A Moberg: Den heliga Birgitta och musiken. Åke Andrén: Laurentius Petri - en portalfigur. Andreas Lindblom: Fem kyrkor i Linköpings stift.

1960-TALET

Sven Helander: Vad menas med en ordinarius-bok? H Odeberg: Psaltarens ställning i bönelivet. Ingemar Thorin: Tidegårdens ställning och möjligheter, ur kyrkospelarsynpunkt. Skoleinspektör Erling Brahm: Lögumklostets kyrkas historia. Ethan Rosenkilde Larsen: De bibelske psalmers tonunderlægning. Finn Viderö: Principer för arbetet med Det danske Antifonale. Gunnar Pedersen: Den gregorianske sang i høj-messen efter reformationen. Christian Thodberg: Den "greske" tidebønn. Mag art Ulrich Teuber: Modersmålssang - et ökumenisk problem. Sten-Bertil Risberg: Instruktion i tidegårdens gregorianska sång. Rudolf Norrman: Det liturgiskt-musikaliska livet i en svensk domkyrka - II Nutid och Att repetera med kör. Anders Ekenberg: Nykomponerad psalmodi. Henry Weman: Kyrkosång i nutiden. Gotthard Arnér: Liturgiskt orgelspel och improvisation. Axel Rappé: Från stålkyrka till Ronchamp - modern kyrkoarkitektur. Olle Ljungdahl: Kyrkokör - vad är det och vad gör den? Helge Lidén: Nytilskott på koralfronten. Harald Göransson: Filmen Preludium - Kyrie-Sanctus. A Frostenson och Pehr Edwall: På väg mot nya psalmer. Bo Ahlberg: Laurentius Petri, mannen och gärningen. Torsten Sörenson: Tonsättaren inför den nya psalmen. Eva Norberg: Diktaren inför den nya psalmen. Erland Olsson: Ny mässordning? Jean Mouton: Ny mässmusik? Sven-Eric Johansson: Nytt tonspråk? Eric Grönlund, Martin Lönnebo, Olle Scherwin: Ny mässa i församlingen. Gunnar Weman: Den liturgiska försöksverksamheten i Svenska kyrkan. Martin Lönnebo: Experimentgudstjenster i Uppsala domkyrka. Nils Mjönes: Nattvardsfirandet i svensk frikyrklighet. Per-Olof Sjögren: Mässa och mission.

1970-TALET

Gunnar Weman: Den liturgiska försöksverksamheten och Ny gudstjenst - hur bör den se ut?

Magnus Liedbeck: Liturgi och själavård. Torsten Sörenson: Nya former för församlingssång och 71 Psalmer - en presentation. Jan Redin: Tidegården i hemförsamlingen och Församlingens roll teologiskt belyst. Hans Blennow: Rytmask gudstjänstssång II. Hanns Rudolf Simoneit: Flerstämmig församlingssång. Sven-Eric Johansson: Församlingssångens förnyelse. Hans-Göran Lilja: Kören - en del av församlingen. Universitetslektor Torben Schousboe: Lära lekmän sjunga gregorianskt och Om å öve og lede gregoriansk sang. Sven-Åke Selander: Väckelsens sånger. Esbjörn Belfrage: Om psalmboksarbetet. Sven Silén: Ny gudstjänst - gammal bekännelse. Ulf Söderlind: Ny gudstjänst - hur berör den människan? Henry Weman: Ny gudstjänst - 30-tal, 40-tal och 70-tal. Sven Helander: Arv och förnyelse i massan. Tore Littmarck: Andlig visa. Inge-Mar Thorin: Levande gudstjänst. Organist, l:e amanuens Arne J Solhaug: Den gregorianska sangs livsmuligheter i vår tid. Ethan Rosenkilde Larsen: Psalmodins textunderläggningsproblem. Eyvind Skeie: Gjør mig til en Sang, til en flammende Skrift. Organist Trond Kverno: Tidebønn i Norge. Finn Viderö: Problematiske tilrettelaeggelser av tekst - gregoriansk melodi. Bodil Asketorp: Gregoriansk koral - antifoner. Torsten Nilsson: Gregoriansk koral och nutida musik. Bertil Gärtner: Den nya gudstjänsten i Bibelns ljus. Rolf Larsson: Uppsjungning eller gudstjänst? och Gudstjänst för små och stora.

1980-TALET

Bodil Asketorp: Aktuellt inom den gregorianska forskningen. Erland Olsson: Att bedja Guds ord. Pastor Åge Haavik: Strövtåg i norsk och svensk psalmbok, Evangeliernas eko i psalmboken och Luther och Mariasångerna. Leo Rosenblüth: Psaltaren i synagogan. Sven-Oscar Berglund: Att bedja psaltaren. P G Petersson: Några svenska inspelningar av gregoriansk sång. Viveca Servatius: Nya signaler från Solesmes. Torben Schousboe: Praxis för gregoriansk sång i Danmark. Dan-Olof Stenlund: Gregoriansk sång i musikhögskoleundervisningen. Eva Bohlin: Barnkörmetodik. Anders Ekenberg: Det klingande sakramentet. Finn Viderö: Principperne for Arbejdet med det gregorianske Melodistof. Trond Kverno: Arbeidet med gregoriansk sang i

norsk tidebønn och höymesse. Torben Schousboe: Utførelsen av den gregorianske sang. Broder Cornelis Pouderoey: Tidegårdspsalmodi och introitus enligt neumerna och Solesmes. Harald Göransson: De svenska introitus. Knut Sitell: Hur lära ut gregoriansk sång?

1990-TALET

Jean Johansson och Henrik Tobin: En levande liturgi.

GREGORIANSK SÅNG OCH FLERSTÄMMIG KÖRSÅNG

Vid de allmänna kurserna, som inte riktade sig till kategorierna "specialister" eller "särskilt ansvariga", var det naturligt att den blandade kör-sången liksom ett stort och kvalitativt högststående utbud av orgelmusik utgjorde viktiga ingredienser i dagsprogrammen. När den kände grundaren av Köbenhavns Drengekor och Palestinakoret i Köpenhamn, Mogens Wöldike, under andra världskriget kom som flykting till Sverige, blev han ända till 1947 den stående körledaren under sommarkonventen. För många svenska körledare har han haft stor betydelse. Han blev naturligt nog ett stort dragplåster. Detta gällde också Eric Ericson under Visbyveckorna. Det kunde inte hjälpas att dessa båda "kanoner" så att säga stal föreställningarna, Wöldike på 1940-talet och Eric på 1960-talet. Eljest har balansen kunnat upprätthållas mellan gregoriansk sång och blandad körsång. Bland övriga medverkande körledare märks Lars Edlund, Hans-Göran Lilja, Jan Håkan Åberg och Eva Bohlin.

STUDIEKONVENT

År 1962 tog kursverksamheten riktad till teologi- och kyrkomusikstuderande ny fart. I Sigtuna, Göteborg, Hästveda och Lund hölls grundkurser i gregoriansk sång. I Rättvik 1963 satsades på studier - utom i de bundna formerna enligt Gregorianik I även i introitusrepertoaren, framförallt i Graduale Romanum. Beståndet av introitusantifoner i alla åtta tonarterna kartlades med hänsyn till initial- och kadensformler, tematik och ev centonisation. I Strängnäs 1965 ägnades ett studiekonvent åt ämnen som käll-

material till tidegården, textunderläggningsproblem, metodik samt åt det liturgiskt-musikaliska livet i en svensk domkyrka under medeltiden, reformationstiden och nutiden - alla tämligen exklusiva ämnen. Priset i avancerat studium togs i Ronneby 1966, då man gav sig i kast med S:t Gallen-neumerna. På hög nivå stod också studiekonventet i Hjo 1980 med ämnen som gregoriansk sång i svensk språkdräkt, gregorianska genrer, historik, funktion, uppförandep Praxis, aktuella frågor inom den gregorianska forskningen m m. I Växjö 1990 provades Svenska kyrkans senaste utgåva av gregorianska introitus, samlade i kyrkohandbokens fjärde del, kallad "Körutgåva" (1990). Domorganist Knut Sitell hade varit på studiebesök hos broder Cornelis Pouderoyen i Solesmes och ledde övningarna. Han hade också med sina körer i Växjö domkyrka sjungit in ett tjugotal gamla och "nya" gregorianska introitus.

SYMPOSIER (KONFERENSER)

De fyra symposier som LPS har anordnat, två av dem tillsammans med KMA, har vänt sig till lärare i liturgisk sång, domorganister och andra nyckelpersoner.

Det första i Ransäter 1971 tillkom med anledning av dels att Det Svenska Antifonalet I (A I) skulle revideras, dels att förslag till Svenska kyrkans gudstjänstmusik skulle föreläggas kyrkomötet. Symposiet blev viktigt såtillvida att man kunde enas om identiska anvisningar om utförandet och gemensamt teckensystem för gregoriansk notering i såväl A I som i kyrkans introitussamling, som sedan inflöt i Gudstjänstordning 1976 (GO 76), del 3, Introitus.

Symposiet antog ett dokument som man kallade "Resolution". Det var tänkt att ligga till grund för en kommande handledning med riktlinjer för den gregorianska sångens utförande i syfte att åstadkomma en större enhetlighet på detta område. "Målet måste vara att genom en väl genomtänkt avvägning av kraven på det historiskt riktiga, det estetiskt sköna och det i gudstjänsten fungerande, åstadkomma en *levande* sång. Det måste råda balans mellan kunskap och konstnärlighet, mellan föreskrift och frihet, mellan objektivt och subjektivt i utförandet."

Skriften borde innehålla information om:

- * De gregorianska melodiernas ursprung, äldsta källor, notskriften i dessa e t c
- * Den gregorianska rytmikens problem inklusive den moderna semiologin
- * Gregoriansk melodilära
- * Principerna för melodiernas anpassning till svenska texter
- * Principerna för den svenska textunderläggningen i psalmodier
- * Det allmänt accepterade sättet att utföra den gregorianska sången som införts av benediktinerna
- * Gregorianikens terminologi, helst med svenska motsvarigheter till de gängse latinska termerna.

Övriga kapitel skulle behandla de av prästen utförda gregorianska sångpartierna, församlingens medverkan, körledarens uppgift och metodik, regler och råd för utförandet. Skriften borde åtföljas av inspelade exempel. Litteraturförteckning. Så här efteråt måste man beklaga att den planerade skriften aldrig kom till stånd!

Nästa symposium ägde rum först tio år senare i Lund, 1981, och hade temat: Att sjunga gregoriansk på svenska. Alla punkter i Resolutionen från 1971 diskuterades. Dessutom diskuterades nu förutsättningarna för en svensk tradition inom gregoriansk sång.

I Vadstena 1989 knöts kontakt med Solesmes genom att broder Cornelis Pouderoyen ledde övningarna och föreläste om neumernas tolkning.

Vid den av LPS och KMA gemensamt anordnade konferensen i Stockholm 1991, slutligen, diskuterades balansen mellan å ena sidan kravet på trohet mot notbilden och anvisningarna för dess ~~läs~~läsande och å andra sidan kravet på individuell, konstnärlig interpretation.

ORGANISATIONSFRÅGOR - REMISSARBETE

År 1972 skedde en sammanslagning av de kyrkomusikaliska organisationerna inom Svenska kyrkan. Kyrkosångens Vänner (KSV) och Sveriges Kyrkosångsförbund (SKSF) gick samman i ett nytt förbund, som fick namnet Riksförbundet Svensk Kyrkomusik (RISK). LPS anslöt sig till RISK och när RISK tillsatte utskott och sektioner fick LPS styrelse uppdraget att vara RISKs liturgiska och musikvetenskapliga sek-

tion. Härigenom förstärktes både LPS och RISKS ställning. LPS fick på sin lott att utarbeta remissyttranden över det stora antal utredningar och förslag som blev resultatet av handboks-kommitténs och psalmbokskommitténs arbete under 1970- och 1980-talen.

LPS styrelseledamöter nedlade ett mycket omfattande arbete på dessa remissyttranden. Ragnar Holte och Lars Hartman fick huvudansvaret för arbetet med evangelieboksförslaget 1979 och handboksförslaget 1981. På bred front grep hela styrelsen sig an handboks- och psalmboksförslagen 1985. Introitusförslaget granskades av ordföranden och sekreteraren. Mest gehör för sina synpunkter fick LPS beträffande de gregorianska introitus, medan "framgången" i fråga om handboken och psalmboken 1986 blev synlig mest i detaljer, t ex då det gällde bibehållandet av de gregorianska nytestamentliga cantica och i några psalmtexter där framför allt Ragnar Holte stod för förbättringarna.

Remissyttrandena utarbetades inte bara för RISKS räkning utan på uppdrag av KOSK, som uttyds Kyrkomusikorganisations samarbetskommitté. KOSK hade nämligen 1976 fått officiell status som kyrkomusikaliskt remissorgan. LPS ordförande, Ragnar Holte, hade också blivit ordförande i KOSK.

LPS inträde i RISK möjliggjorde att årsboken Svenskt Gudstjänstliv kunde utges i RISKS namn.

År 1981 inträdde LPS i Internationale Arbeitsgemeinschaft für Hymnologie (IAH) och medverkade vid dess "Tagung" i Lund 1987 bl a som liturgisk kör.

NAMNFRÅGAN

År 1977 kom frågan upp inom styrelsen huruvida själva namnet, Laurentius Petri Sällskapet, var tillräckligt upplysande för den stora allmänheten om vad LPS egentligen sysslade med, ja, om namnet inte rentav var en belastning. Då LPS bildades 1941, var det ur flera synpunkter lämpligt att ha vår förste evangeliske ärkebiskop som förebild och referensperson. Att tidegårdsarbetet innebar ett fullföljande av liturgins under reformationen påbörjade försvenskning var säkerligen nödvändigt att framhålla på 1940-talet. Men nu på 1970-talet syntes namnet något missvisande. LPS hade ju inte som främsta mål-

sättning att propagera för Laurentius Petris samlade verk - jämför t ex Bach-Gesellschaft eller P-B-Sällskapet! Vid årsmötet 1979 antogs - efter en remissomgång bland medlemmarna - namnändringen "Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv". Därmed behöll man reversionen för Laurentius Petri - och Arthur Adell och Knut Peters. Samtidigt angavs att LPS har ett vidgat program utöver den restaurerande uppgiften. Dessutom var det nya namnet redan inarbetat genom årsboken Svenskt Gudstjänstliv.

SAMARBETE ÖVER GRÄNSERNA

I ovanstående förteckning över "gästföreläsare" möter många namn från de övriga nordiska länderna vilket visar att det under åren har varit ett aktivt samarbete över gränserna. En av de danska eldsjälarna, f sognepresten Dag Monrad Möller, framhåller i ett brev (1991-03-18): "Adells i hans Tid som Vicepastor ved Lunds Domkirke viste Interesse for dansk Tungemaal og danske Salmer og Oratoriets begyndte Arbejde med det gregorianske paa Dansk. Hans - og dermed Selskabets - Interesse for 'gregoriansk Sang og nordiske Tungemaal', fik paa en Maaed sin Krone ved vort Møde paa Island med alle vi andres Tungemaals Moder, det Islandske-oldnordiske".

Det nordiska konventet på Skálholt (Island) år 1978 var dock inte det första. Det var däremot det som hölls år 1947 i Helsingör. I den danska "Inbydelse til nordisk Konvent i Helsingör den 2-6 juni 1947" heter det

"Paa Initiativ af Laurentius Petri Sällskapet har i Hösten 1946 Repræsentanter for Finlands, Islands, Norges, Sveriges, och Danmarks Kirker afholdt Møder for at drøfte de Bestræbelser til Fornyelse af Tidebønnen, som er framkommet i Nordens Kirker de sidste Aartier. Det har derved vist sig, at disse Bestræbelser følger saa ligeartede Linier, at en fortsat og kontinuerlig Kontakt mellen de for Tidebønnen interesserede var af Værdi. For at udvide denne Kontakt inbyder undertegnede hermed til broderligt Konvent for det nordiske Gudstjenstelivs Historie och Praksis med særlig Hensyntagen till

Tidebönnerne. Konventet afholdes i Helsingör den 2-6 juni 1947 efter vedlagte præliminære Program..."

Söderköping, Arthur Adell, Kyrkoherde
Rynkeby, V Lissner, Sognepraest
Trondheim, A Sandvik, Res. kapellan
Helsingfors, Gustaf Pettersson, Director
cantus
Hraungerdi Island, Sigurdur Pálsson, sok-
neprestur

AVSLUTNING

Redan Adell och Peters kunde konstatera att det var den lästa tidegården som slog igenom i svenskt kyrkoliv på 1930-talet. Men de betonade alltid att "tidegårdens verkliga väsen blommar ut i sin fullhet först som sjungen tidebön" (SGL, december 1941). Denna övertygelse låg bakom den enorma satsningen på utgivandet av Det svenska Antifonalet I och II, 1949 respektive 1959, helt utan officiellt stöd från Svenska kyrkan. Allt LPS-arbete inom styrelsen har från begynnelsen utförts ideellt.

Arthur Adell påpekar redan 1941

"... bristen på möjligheter till verklig utbildning i denna den speciellt kyrkliga sången ... Genom den nuvarande bristen på utbildningsmöjligheter i den gregorianska sångens praxis liksom överhuvudtaget i tidebönsens eget väsen och i dess utförande kan det förutsättas att olika traditioner uppstår inom vårt land. Men för saken i dess helhet vore det förvisso av värde om den generation, som nu deltar i återuppbyggandet av tidegårdstraditionen kunde enas om en gemensam linje."

(SGL, december 1941)

Arthur Adells ord äger 50 år senare fortfarande sin giltighet. Vi saknar en enhetlig tradition och utbildningsfrågorna är ännu inte tillfredsställande lösta. Det visade bl a den senaste konferensen 1991. Inom detta område kvarstår en viktig uppgift för sällskapet.

LPS ser som sin uppgift en hela gudstjänstlivets vitalisering, men den första programförklaringen - att verka för tidegårdens konsolidering i

Svenska kyrkans gudstjänstliv, såväl i läst som i sjungen form med den klassiska gregorianska toner - framstår fortfarande som sällskapets huvuduppgift.

Till sist ett personligt vittnesbörd av en mycket trogen deltagare i LPS veckor, Stina Källqvist. Hon skriver om koralveckan i Ransäter 1970, men återkommer till dessa tankar flera gånger:

"Till slut ett försök till summering av vad denna koralvecka kunde ge en deltagare:

- * En ingående information om den liturgiska försöksverksamheten och dess många problem ur olika aspekter
- * Rik och varm gemenskap vid måltider och övrig samvaro och i gemensamt musicerande och gudstjänstfirande
- * Glädje att få sjunga tidebönerna tillsammans med människor som är väl förtrogna med dem och levtt sig in i dem
- * I andakt och gudstjänster få uppleva Guds närhet och vilan i Gud".

TABELL 2 PERSONGALLERI 1941-1991*

*Från 1974: Arbetsår och mandatperioder = kalenderår

Ordinarie ledamöter

Arthur Adell	1941-1962
Knut Peters	1941-1951
Karl G Gustafsson	1941-1947
Pehr Edwall	1941-1953
Gotthard Arnér	1941-1961
Sven Håkan Ohlsson	1947-1953
Gustaf Adolf Danell	1951-1956
Gudrun Zethelius	1953-1986
Sture Idar	1953-1956
Karl-Erik Wallin	1956-1989
Vivi Andersson	1956(57)-1986
Ragnar Holte	1959-
Albert Sjögren	1961-
Folke Bohlin	1963-1983
Lars Hartman	1978-1983
Curt Lindström	1984-1987
Maria Thyresson Hedin	1984-
Gun Palmqvist	1987-
Ing-Mari Johansson	1987-
Sören Bolander	1990-
Suppleanter	
Evert Palmer	1942-1967
Lars Lindhagen	1942-1965
Inga Johansson-Bernander	1942-1965

Sommarkonvent på Sjämrholms stiftsgård 1958.

Sittande fr v: Margit Wahman, stiftsgårdens husmor, Malin Adell, Arthur Adell, Vivi Andersson. Stående fr v: Karl Johan Furustam, stiftsadj B Åkesson, Carl-Axel Jakobsson, Christian Vestergard Pedersen, Randi Vester-gard Pedersen, Inga Johansson, Rut Ericsson, Sina Källqvist, Einar Mattsson, Judith Nihlén, Gudrun Zethelius, Helmer Ringgren, Josef Pålsson, Eric Wademark, Marcus Bohlin

LPS styrelse samlad till revidering av Det Svenska Antifonalet i Burträsk, januari 1972.

Sittande fr v: Vivi Andersson, Ragnar Holte, Gudrun Zethelius. Stående fr v: Karl-Erik Wallin, Folke Bohlin, Albert Sjögren

Rut Ericsson	1946-1968	Lennart Forsgren	1981-1987
Eric Ericson	1949-1953	Sigvard Forsgren	1984-
Harald Göransson	1954-1965	Kerstin Åkerström	1988-
Birger Eriksson	1959-1965	<i>Revisorssuppleanter</i>	
Albert Sjögren	1960-1961	Sven Björck	1942-1968
Folke Bohlin	1961-1963	Olle Agrell	1942-1975
"	1984-	Lennart Forsgren	1968-1980
Lars Hartman	1963-1977;1984	Lena Björck	1975-1981
Ingmar Milveden	1968-1980	Sigvard Forsgren	1981-1983
Sören Bolander	1967-1982	Hans-Göran Lilja	1983-
"	1985-1989	Alvar Burman	1984-
Curt Lindström	1978-1983		
Maria Thyresson Hedin	1981-1983		
Gun Palmqvist	1983-1986		
Gudrun Zethelius	1987-		
Birg Lindkvist Markström	1990-		
<i>Hedersledamöter</i>			
John Kroon	1961-(d 1968)		
Malin Adell	1976-(d 1985)		
Karin Peters	1976-(d 1986)		
Dag Monrad Möller	1976-		
Finn Viderö	1976-(d 1987)		
<i>Ordförande</i>			
Arthur Adell	1941-1961		
Ragnar Holte	1961-		
<i>Hedersordförande</i>			
Arthur Adell	1961-1962		
<i>Vice ordförande</i>			
Knut Peters	1941-1951		
Gustaf Adolf Danell	1951-1956		
Karl-Erik Wallin	1956-1989		
Sören Bolander	1990-		
<i>Sekreterare</i>			
Pehr Edwall	1941-1953		
Gudrun Zethelius	1953-1986		
Gun Palmqvist	1987-		
<i>Kassaförvaltare</i>			
Karl G Gustafsson	1941-1942		
Knut Peters	1942-1947		
Sven Håkan Ohlsson	1947-1953		
Sture Idar	1953-1956		
Vivi Andersson	1956-1986		
Ing-Mari Johansson	1987-		
<i>Revisorer</i>			
Sven Ljung	1942-1955		
Reinhold Andersson	1942-1951		
Inge Löfström	1951-1953		
Einar Mattsson	1953-1968		
Stina Källqvist	1955-1983		
Sven Björck	1968-1974		
Olle Agrell	1975-1980		

SAMMANFATTNING

KURSVERKSAMHETEN

Laurentius Petri Sällskapet bildades i Söderköping den 17 september 1941 med kyrkoherde Arthur Adell och kyrkoherde Knut Peters som initiativtagare. Från början anslöt sig ett 80-tal personer och under åren har medlemsantalet legat mellan 200 och 250. Från början ordnade styrelsen en lång rad studiedagar kring sällskapets huvudangelägenhet: att fastare utgestalta en svensk tidegärdstradition "som sedan ungefär en halv mansålder åter vunnit burskap i Svenska kyrkan". Den sjungna tidegården har i LPS långa kursverksamhet - ett 80-tal kurser har hållits under de 50 åren - alltid utgjort det bärande elementet, kompletterat med bibelstudier och bibelmeditationer över de sjungna psaltar-texterna. I motsats till katolska kyrkan har tidegärdsrörelsen i Svenska kyrkan blivit en lekmanarörelse, där tidegården ses som en viktig funktion av det allmänna prästadömet.

LPS har i sitt kursutbud vänt sig till olika kategorier: allmänt intresserade, präster, kyrkomusiker, andra församlingsansvariga, musikforskare, studerande, lärare i liturgisk sång m fl. Kurserna har ägt rum på ett stort antal platser i hela landet. Ibland har LPS samarbetat med nordiska systerorganisationer, med Kungliga Musikaliska Akademien, Kyrkosångens Vänner, Sveriges Kyrkosångsförbund, Sveriges Kyrkliga Studieförbund och med Internationale Arbeitsgemeinschaft für Hymnologie. De första tjugo åren ledde Arthur Adell alla konvent/koralveckor och fungerade som ledare av den gregorianska sången. Efter hans död 1962 delades uppgifterna de följande 30 åren upp på styrel-

sens medlemmar. Av det otal ämnen som behandlats under de 50 åren, av Adell och Peters och den övriga styrelsen samt en lång rad medlemmar och andra vänner, kan här nämnas bara ett fåtal: Den gregorianska sångens förnyelse, Den gregorianska koralens struktur, Tidegårdens antifonmaterial, Kyrkans bön, Den 2000-åriga sången, Textunderläggningsfrågor, Antifonernas teologiska innebörd, Psaltarens kristna tolkning, Dogmatiska principer för 1500-talets gudstjänstreform, Musiken i Det svenska antifonalet, Det musikaliska källmaterialet till veckoefficiet, Vad kan S:t Gallen-numererna lära oss?, Rytmska problem i gregorianiken, Gregoriansk sång i svensk språkdräkt, Hur Ordet blir musik, Gregoriansk sång i Svenska kyrkan efter reformationen, Rollfördelningen i gudstjänsten, LPS årsurkunder, Gregoriansk uppförandep Praxis, dirigering, instudering etc, Den gregorianska sången i Norden, Introitusantifoner, Adaptationer, Tidegårdens ställning i våra dagar, Bör en bön applåderas?, Gregoriansk estetik, Lära lekmän sjunga gregoriansk sång, Gregorianik med barn, Gregoriansk sång i skönlitteraturen.

Ett flertal gånger har kurserna för specialister behandlat förutsättningarna för skapandet av en svensk gregoriansk tradition. Beträffande gregoriansk uppförandep Praxis har bl a ett uttalande formulerats: "Målet måste vara att genom en väl genomtänkt avvägning av kraven på det historiskt riktiga, det estetiskt sköna och det i gudstjänsten fungerande åstadkomma en *levande* sång. Det måste råda balans mellan kunskap och konstnärlighet, mellan föreskrift och frihet, mellan objektiva och subjektiva i utförandet."

År 1972 skedde en sammanslagning av de kyrkomusikaliska organisationerna i Svenska kyrkan. Man bildade ett nytt förbund, kallat Riksförbundet Svensk Kyrkomusik (RISK). LPS anslöt sig och LPS styrelse fick uppdraget att utgöra RISKs liturgiska och musikvetenskapliga sektion. På LPS lott föll ett viktigt arbete med att utarbeta remissyttranden över det stora antal utredningar och förslag som blev resultatet av handbokskommitténs och psalmbokskommitténs arbete under 70- och 80-talen. Inte minst intresserade sig LPS för det reviderade gregorianska introitusmaterial som krönte det officiella utgivningsarbetet av gudstjänstböcker för Svenska kyrkan 1990.

År 1979 skedde en liten namnändring. LPS, som fått sitt namn efter Svenska kyrkans förste evangeliske ärkebiskop, Laurentius Petri, utvidgade detta till "Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv".

Samarbetet över gränserna med de övriga nordiska länderna var från början livaktigt, särskilt med Danmark, där man redan arton år efter LPS kunde fullborda utgivningen av sitt eget fullständiga antifonale, Det Danske Antifonale I och II.